

Hand-out Stijl 3

Begrijpelijk, aantrekkelijk en correct schrijven

Schrijf begrijpelijk

Probeer het de lezer zo makkelijk mogelijk te maken zodat hij of zij je tekst na één keer lezen kan begrijpen. Maak het niet moeilijker dan nodig is. Hoe kun je dat doen? We geven je nu een aantal tips om zo duidelijk mogelijk te schrijven op zinsniveau.

Zinslengte

- Vermijd lange zinnen van meer dan 40 woorden.
- Wissel korte (minder dan 10 woorden) en middellange (tussen 10 en 40 woorden) zinnen af.
- Werk bij langere zinnen als het kan met opsommingen die je duidelijk aangeeft via de lay-out.
- Zet in langere zinnen telkens de belangrijkste informatie vooraan.
- Prop niet te veel informatie in één zin: deel de zin zoveel mogelijk op in meerdere korte hoofdzinnen.
- Zet bij elkaar wat bij elkaar hoort.
- Werk de informatie in een logische volgorde uit.

Gebruik begrippen consistent en vaktermen correct. Geef uitleg en definities zodat de lezer weet wat eronder de termen verstaan wordt en wees helder en concreet. Nu krijg je tips om zo duidelijk mogelijk te schrijven op woordniveau.

Woordgebruik

- Vermijd dubbele ontkenningen.
- Zorg dat duidelijk is waar verwijswaarden ('die', 'dat', 'daar') precies naar verwijzen.
- Vervang vage termen door specifieke en concrete woorden.
- Wees consistent in je woordgebruik: gebruik dezelfde benamingen voor hetzelfde begrip en gebruik vaktermen correct. Bijvoorbeeld: 'proefpersonen', 'participanten', 'respondenten', dit kunnen allemaal termen zijn waarmee je de deelnemers aan je onderzoek aanduidt. Voor de lezer is het helder als je steeds voor dezelfde term kiest.
- Vermijd onnodig moeilijke begrippen en gebruik alleen vaktermen als het niet anders kan.
- Geef uitleg en definities van begrippen en vaktermen.
- Vervang vage voorzetselconstructies ('met betrekking tot') door één concreet voorzetsel ('over').
- Vervang naamwoordconstructies door werkwoorden: 'Ingewikkeld formuleren zorgt voor minder begrip bij de lezer' leest minder prettig dan 'Als de schrijver een tekst ingewikkeld formuleert, kan de lezer de tekst minder goed begrijpen'.

Schrijf aantrekkelijk

Probeer het de lezer zo makkelijk mogelijk te maken zodat hij of zij je tekst na één keer lezen kan begrijpen. Maak het niet moeilijker dan nodig is. Hoe kun je dat doen? We geven je nu een aantal tips om zo duidelijk mogelijk te schrijven op zinsniveau.

Kort en bondig

Met een korte en bondige tekst houd je de aandacht van de lezer goed vast. Gebruik niet meer woorden, zinnen en alinea's dan nodig is en voorkom herhalingen.

Woorden

Een voorbeeld op woordniveau: *'Leerlingen wisselen ervaringen uit met elkaar'*.

Hier kun je 'met elkaar' weglaten, dat zit namelijk al besloten in het werkwoord 'uitwisselen'.

Zinnen

Controleer of de zin niet onnodig lang en ingewikkeld is, er niet te veel informatie in staat en of er voldoende afwisseling is tussen niet al te lange en korte zinnen.

Alinea's

Ga na of de inhoud van de alinea relevant is voor het beantwoorden van je onderzoeksvragen. Voorkom herhalingen en schrap overbodige informatie.

Variatie in zinsbouw en woordkeus

Niet alleen bij een mondelinge presentatie, ook bij geschreven teksten kun je dynamiek aanbrengen. Varieer in de zinsbouw, niet alleen door afwisseling aan te brengen tussen wat langere en korte zinnen, maar ook door de volgorde in de zinnen eens aan te passen. Schrijf niet steeds 'onderwerp-persoonsvorm-rest van de zin', maar begin ook eens met een ander zinsdeel dan het onderwerp. En wissel mededelende zinnen eens af met een zin waarin je een vraag stelt, die je vervolgens zelf beantwoordt.

Lees je tekst eens hardop. Hoor je dat je vaak precies dezelfde woorden gebruikt? Dat maakt de tekst erg eentonig voor de lezer. Vervang daarom woorden die geen vaktermen zijn, regelmatig door synoniemen. Bijvoorbeeld 'belangrijk' kun je misschien wel vervangen door 'van betekenis', 'doorslaggevend', 'invloedrijk', 'cruciaal'.

Op <http://synoniemen.net> kun je naar synoniemen, woorden die ongeveer hetzelfde betekenen, zoeken.

Correct schrijven

Zorg ervoor dat het verslag van je onderzoek correct geschreven is en er goed verzorgd uitziet. Een lezer die om de haverklap taal- en spelfouten tegenkomt, of leestekens die niet juist gebruikt zijn, heeft beslist meer moeite met het begrijpen van de tekst. Fouten in spelling en leestekens maken je tekst onaantrekkelijk en minder duidelijk: ze storen de lezer en leiden af van de inhoud.

Bedenk dat als je slordig schrijft en veel fouten en foutjes maakt, de lezer waarschijnlijk ook de inhoud van je onderzoeksverslag minder geloofwaardig vindt. Het verslag is jouw visitekaartje. Wil je een goede indruk maken? Zorg dan voor een goed verzorgde tekst die geen taal-, spel- en interpunctiefouten bevat!

Hulp nodig bij correct schrijven? Kijk dan op De Taaladviesdienst van Onze Taal:

<https://onzetaal.nl/taaladvies/thematisch>.

Bronnen:

Burger, P. & Jong, J. de (2009), *Handboek Stijl, adviezen voor aantrekkelijk schrijven*. 2e dr., Den Haag: Sdu Uitgevers
Schoordijk, F. & M. Goosen (2014), *Basisvaardigheden Academisch Schrijven*, Bussum: Couthino.